

सामाजिक न्याय विभागाच्या
नियंत्रणाखाली राज्यात स्वयं
अर्थसहाय्यित तत्वावर नवीन समाजकार्य
महाविद्यालय स्थापनेस मान्यता
देणेबाबत.

युवा ग्रामीण विकास संस्था गारगोटी
संचालित मौजे पाल, ता. भुदरगड,
जि.कोल्हापूर

महाराष्ट्र शासन

शासन निर्णय क्रमांक : सकाम-२०२३/प्र.क्र.९९/सामासू

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक : २९ फेब्रुवारी, २०२४

- संदर्भ :**
- १.शासन निर्णय, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व क्रिडा व विशेष सहाय्य विभाग,
क्र. सीएसडब्ल्यू. १०९९/प्र.क्र. २३२/सुधार -१ दिनांक १० एप्रिल, २००१
  - २.शासन निर्णय, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व क्रिडा व विशेष सहाय्य विभाग,
क्र. सीएसडब्ल्यू. २००२/प्र.क्र. ३६३/भाग-२/सुधार-१ दिनांक २४ ऑगस्ट, २००४

प्रस्तावना-

महाराष्ट्र राज्यात सामाजिक न्याय विभागांतर्गत एकूण ६९ समाजकार्य महाविद्यालयांना मान्यता देण्यात आलेली असून, त्यापैकी १ बंद व १८ विना अनुदानित तत्वावर व ५० समाजकार्य महाविद्यालय अनुदान तत्वावर कार्यरत आहेत. या सर्व महाविद्यालयांचे महाराष्ट्र विद्यापीठ अधिनियम १९९४ वरील तरतूदीनुसार संलग्नीकरणाची कार्यवाही करण्यात येत असली तरी नवीन समाजकार्य महाविद्यालय स्थापनेस मा.मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेने दि. १०/४/२००१ व दि.२४/८/२००४ च्या शासन निर्णयान्वये BSW/MSW या अभ्यासक्रमांना विनाअनुदान किंवा अनुदान तत्वावर मान्यता न देण्याचा निर्णय घेण्यात आलेला आहे.

तथापि, कोल्हापूर जिल्ह्यामध्ये भुदरगड, राधानगरी, आजरा, गगनबावडा, पन्हाळा, शाहुवाडी,चंदगड व गडहिंगलज हे तालुके १००% डोंगरी तालुके आहेत. या तालुक्यामध्ये असलेल्या होतकरु विद्यार्थ्यांना समाजसेवेची पदवीकेच्या Bachelor of Social Work व Master of Social Work शिक्षणासाठी या परिसरामध्ये कोणतीही शैक्षणिक संस्था नाही. परिणामी, या विद्यार्थ्यांना कोल्हापूर या जिल्ह्याच ठिकाणी असलेल्या ८० ते ९० किमी अंतरावर जावे लागते. आजच्या काळात तरुण पारंपारिक अभ्यासक्रम सोडून विविध प्रकारच्या अभ्यासक्रमांमध्ये आपले करिअर बनवत आहेत. सध्या युवक समाजासाठी चांगले काम करून स्वतःचे चांगले भविष्यही घडवत आहेत. सदर बाब तसेच नवीन समाजकार्य महाविद्यालयास मान्यता न देण्याच्या धोरणास १९ वर्षांपेक्षा जास्त झालेला कालावधी लक्षात घेता, विशेष बाब म्हणून १००% डोंगरी परिसर असलेल्या मौजे पाल, ता.भुदरगड येथे BSW व MSW या अभ्यासक्रमांना मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

युवा ग्रामीण विकास संस्था गारगोटी संचालित मौजे पाल, ता. भुदरगड, जि.कोल्हापूर या संस्थेस कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर नवीन समाजकार्य महाविद्यालयाच्या स्थापनेस (बीएसडब्ल्यू/एमएसडब्ल्यू अभ्यासक्रम) पुढील अटींच्या अधीन राहून शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

- (१) सदर मान्यता ही स्वयं अर्थसहाय्यित तत्वावर राहील.
- (२) कोणत्याही कारणाने समाजकार्य महाविद्यालयात होणारा कोणत्याही प्रकारचा सर्व खर्च व्यवस्थापन स्वतः करील आणि राज्य शासनाकडून कोणतेही सहाय्यक अनुदान किंवा वित्तीय सहाय्य मागता येणार नाही आणि महाविद्यालयाच्या अशा व्यवस्थापनाने निर्माण केलेल्या कोणत्याही कायदेशीर देणे संबंधित्या दायित्वाची पूर्ती करण्यास राज्य शासन जबाबदार राहणार नाही.
- (३) प्रस्तुत बाबतीत युजीसी/अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषदेने (AICTE) विहित केलेल्या अटींची पूर्तता करणे संबंधित संस्थेस बंधनकारक राहील.
- (४) शासनाने विहित केलेल्या, युजीसी/अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांनी विहित केलेल्या सर्व अटी व शर्ती संस्थेस मान्य असल्याबाबतचे बंधपत्र शासनास सादर करणे अनिवार्य राहील, ही बाब इरादापत्रात नमूद करण्यात यावी.
- (५) उपरोक्त संस्थांकडे वरील महाविद्यालये स्थापन करण्याकरीता स्वतःची अथवा भाडे तत्वावर घेतलेली इमारत असणे आवश्यक आहे.
- (६) विद्यार्थ्यांना युजीसी/अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषदेच्या मानकाप्रमाणे सर्व शैक्षणिक सोयीसुविधा (उदा. प्रयोगशाळा, वाचनालय, वर्ग खोल्या इ.) व विद्यापीठाव्दारे विहित केल्यानुसार इतर सर्व आवश्यक सुविधा असणे आवश्यक आहे.
- (७) संस्थेने अभ्यासक्रम चालविण्यास पूर्णवेळ शिक्षकवृंद व इतर शिक्षकेतर कर्मचारी शासन नियमाप्रमाणे नियुक्त करावेत. त्यांना नियमानुसार वेतन व भत्ते कर्मचा-यांना देण्यात यावेत. सदर महाविद्यालयाच्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांचे वेतन व वेतनेतर दायित्व शासनावर असणार नाही.
- (८) तसेच शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांच्या वेतन व भत्ते इत्यादीबाबत तसेच विद्यार्थ्यांकडून शासनाकडे तक्रारी आल्यास संस्थेवर कडक कारवाई करण्यात येईल.
- (९) रॅगिंग संदर्भात मा.सर्वोच्च न्यायालयाचे निर्देश व महाराष्ट्र प्रोहिबेशन ऑफ रॅगिंग ॲक्ट, १९९९ यांची कठोरपणे अंमलबजावणी करणे आवश्यक राहील.
- (१०) उपरोक्त संस्थांनी समाजकार्य विषयाच्या अनुषंगाने सामाजिक संस्थांशी टाय-अप करणे आवश्यक राहील.
- (११) “ नवीन महाविद्यालय/संस्था भविष्यात प्रस्तावित समाजकार्य महाविद्यालयाच्या अनुषंगाने कोणत्याही प्रकारच्या अनुदानाची मागणी शासनाकडे करणार नाही”, अशा आशयाचे शपथपत्र संबंधित संस्थांनी शासनाकडे सादर करावे.

समाजकार्य महाविद्यालय स्थापन करण्यासाठी लागणाऱ्या इतर सर्व अटी व शर्ती यांची पूर्तता उपरोक्त संस्थांनी केली आहे, याची खात्री आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे यांनी करावी.

२. मा.मंत्रिमंडळाच्या निर्णयानुसार उपरोक्त समाजकार्य महाविद्यालयास विशेष बाब म्हणून मान्यता देण्यात येत असल्याने, शासनाच्या धोरणात कोणतेही बदल नाही.यास्तव संदर्भाधीन क्रमांक १ व २ येथील अनुक्रमे दि. १०.०४.२००१ व दि. २४.०८.२००४ रोजीचे शासन निर्णय यापुढेही लागू राहतील.

३. सदर शासन निर्णय मा. मंत्रिमंडळाच्या दि.१४ फेब्रुवारी, २०२४ रोजी झालेल्या बैठकीत मिळालेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०२२९१९३५२९९५२२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(राजेश मांजरेकर)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
४. सर्व अ.मु.स./प्र.स./सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखा परिक्षा) महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर
६. सर्व अधिदान व लेखा अधिकारी
७. सर्व विभागीय आयुक्त
८. सर्व जिल्हाधिकारी
९. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
१०. आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे
११. सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण विभाग
१२. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
१३. सर्व सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण
१४. सर्व जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी
१५. अध्यक्ष, युवा ग्रामीण विकास संस्था गारगोटी संचालित मौजे पाल, ता. भुदरगड, जि.कोल्हापूर
१६. निवडनस्ती.
